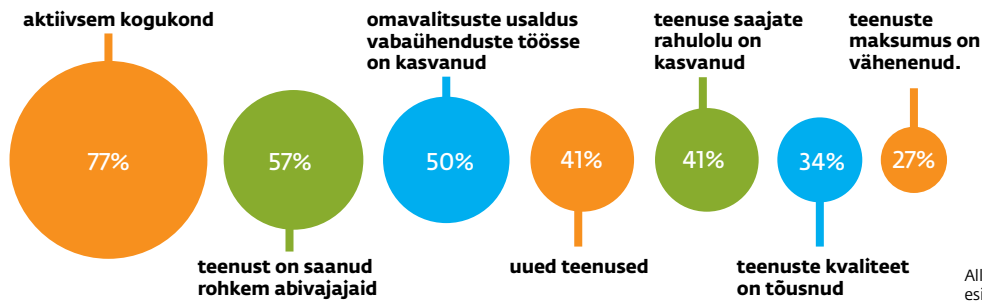

Mis kasu on olnud delegerimisest?

Avalik teenus vabaühenduste abiga

Avalike teenuste arendamisel on kaks põhieesmärki: tagada kodanikele teenuste kättesaadavus ja kvaliteet. Nende sihtide saavutamine sõltub teadmiste, oskuste, raha ja muude vahendite olemasolust.

TEKST:

**MAIU UUS
RAUNO
VINNI**

Üks olulisimaid sotsiaal-majanduslikke trende Eestis on töökäte vähenemine ja abivajajate hulga suurenemine. Riik on tulevikus silmitsi olukorraga, kus avalike teenuste mahu ja taseme säilitamiseks on vaja uudeid lahendusi. Üks võimalus on tugevdada koostööd vabakonnaga.

SA Poliitikauuringute Keskus Praxis analüüsis avalike teenuste delegerimist vabaühenduste ning kohalike omavalitsuste ja ühenduste koostöömudeleid esimest korda aastal 2009¹ ning uuesti möödunud aastal.

2014. aasta uuringust² selgus, et viie aastaga on avalike teenuste delegerimine vabaühendustele jäänud samale tasemele: 2009. aastal delegerisid teenuseid 60% kohalikest omavalitsustest ja 2014. aastal 63%. Delegerimine on rohkem levinud suuremates ja kasvanud keskmise suurusega omavalitsustes (84% linnadest ja 59% maa-asulatest on

teenuseid delegerinud). Enim delegeritakse avalikke teenuseid kultuuri ja vaba aja valdkonnas (69% omavalitsustest) ning spordi (68%) ja piirkondliku elu edendamise (55%) vallas.

Vabaühendustele avalikke teenuseid delegerinud kohalikud omavalitsused peavad delegerimise tähtsaks tulemuseks aktiivsemat kogukonda ja teenuste kättesaadavuse paranemist. Kokkuvõttes ei ole olnud peamine tulemus (vt joonis).

Need kohalikud omavalitsused, kes ei delegeri, toovad põhjuseks, et teenuseid pakutakse oma asutuste kaudu; delegerimiseks ei ole piisavalt finants- ja inimressursse või napib võimekaid vabaühendusi, kellele teenuseid üle anda.

Praxisse uuringu kohaselt aitab nendest takistustest üle saada see, kui klassikalise ülalt alla lepingulise delegerimise asemel kasutada rohkem partnerlusele rajatud koostöömudeleid. Äriühingud, vabaühendused ja kodanikud võivad olla nii teenuste idee autoriteks kui ka arendajateks ja pakujateks. Riigi ja kohalike omavalitsuste ülesanne on eest vedada teenuseosutamise võrgustikke – näiteks koguda ja jagada infot sihtrühmade vajadustest ja teenustest, tuua kokku tarkadest lahendustest huvitatud osalised jne.

Vabaühenduste ja omavalitsuste ühistegevust tuleks suunata keskse toe kaudu. Siseministeeriumi ülesandeks peaks olema toetada võrgustike tegevust ja arendada välja pikemaajalised suhted ühendustega. Lisaks on tarvis omavalitsustele ja vabaühendustele tutvustada erinevate teenusosutamise vormide eeliseid ja puudusi, et koostööks leitaks parim lahendus. **REGI**

Kuidas koostööst rohkem kasu saada?

- Ametnikud ja volikoguliikmed peaksid teadvustama oma eestvedavat rolli kohaliku tasandi teenuste pakkumise tegevuskeskkonna kujundamisel.
- Omavalitsustel tasub teha piiriülest koostööd, et saavutada mastaabiefekt ning toetada uudsete mudelite juhtprojekte (nt teenuste täielik koostöö).
- Elanikele tuleks teenuste osutamisel anda kaalukam roll, näiteks tuleks süsteemsemalt koguda ja kasutada sihtrühmade tagasisidet.

1) Kättesaadav aadressil www.praxis.ee/tood/avalike-teenuste-delegerimine-kodanikuühendustele/.

2) Rohkem tulemusi ja soovitusi loe uuringu aruandest. Kättesaadav aadressil www.praxis.ee/tood/delegerimine-2014/.